

HEIDEHUIS VZW *palliatief dagcentrum*

Het Heidehuis is een plek waar mensen een of twee dagen per week komen om hun omgeving even van de mantelzorg te ontslaan of om zelf wat mensen te zien. Het is ook een plek waar elke dag een feestmaal brengt, waar plaats is voor koetjes en kalfjes én mijmeringen en waar grote wensen soms zomaar in vervulling gaan.

Jozefien VAN HUFFEL

De donderdagbezoekers hebben hun dessert op en op de radio speelt een deuntje uit de tijd dat mensen nog dansten. „Kom, Willy.” De verzorgende neemt het initiatief, maar vervolgens laat ze zich leiden, walsend tussen de relaxzetels. Hier in dit huis, aan de rand van het bos in Brugge, doen de dagen deugd, ook al zijn ze schaarser dan elders.

Even eerder kwam het Heidehuis stilaan weer tot leven na de middagrust. De vogel in de veranda werd bevrijd van de kap over zijn kooi en mocht weer fluiten. „Het is het dier van een bezoeker, die het hier naartoe liet brengen toen hij zelf naar het ziekenhuis moest”, legt verzorgende Marleen Rodts uit. „We beloofden dat we voort voor hem zouden zorgen, ook in het geval dat. En nu is de man inderdaad overleden.”

De tafel wordt afgeruimd. Vijf bezoekers zijn er vandaag, het maximum is negen. „Sommigen komen zelf met de wagen, anderen worden afgehaald door de vervoersvrijwilliger, die dan de hele dag blijft. Op maandag ben ik dat”, legt Mieke Vandenberghe uit. „Daarnaast is er elke dag een kookvrijwilliger. Vandaag was die ziek, maar stagiaire Elien stelde voor dat zij het zou overnemen, het hele menu.” Met succes, benadrukken de bezoekers. „En de keuken was ook nog op elk moment brand schoon”, vult Rodts aan.

Het Heidehuis is een palliatief dagcentrum voor mensen met kanker, MS (multiple sclerose, een aandoening van hersenen en ruggenmerg) of ALS (amyotrofe laterale sclerose, een spierziekte). Het is echter geen voorziening voor stervensbegeleiding. De bezoekers worden doorverwezen door een arts wanneer genezen er niet meer in zit, maar als hun levensverwachting nog minstens een jaar is. „Sommige mensen stribbelen enkele weken tegen voor ze een kijkje komen nemen. Ze verwachten een soort ziekenhuis, een onaangename plek”, weet Vandenberghe. Wat ze vinden, is echter

Een gewone dag in het Heidehuis. Een rondje manillen, fruitsla en tiramisu, een wandeling in de tuin. © Jozefien van Huffel

een plek waar de hele winter de haard brandt, met kunst aan de muren en altijd een prachtig gedekte tafel.

„Soms doet iemand een dag niets. Dan is jouw aanwezigheid naast hem of haar voldoende”

„Soms zeggen mensen nadrukkelijk dat ze maar voor een keer komen, maar staan ze er de volgende week toch weer”, lacht Vandenberghe. „Veel bijzonders gebeurt hier nochtans niet. We verwennen echter de bezoekers, zodat ze de dag ontspannen en tevreden eindigen. Zo helpen we

mensen het ziek zijn te dragen. We horen dat de tijd thuis soms kruipt, terwijl hij hier vliegt. Minstens zo belangrijk is het feit dat mantelzorgers intussen weer op hun plooi kunnen komen. En het contact met lotgenoten, die weten wat lijden is en die niet vreemd reageren omdat je het etiket ‘palliatief’ hebt.”

Aan het begin van elke dag doet de verpleegkundige haar ronde in het Heidehuis. Waar hebben de mensen zin in? Een bubbelbad? Een voetmassage? Een spelletje kaart? In de mate van het mogelijke kan alles. „Soms wil iemand eigenlijk niets doen, enkel bekomen van uitputtende chemotherapie. Dan is jouw aanwezigheid naast hem of haar van grote betekenis”, weet

Rodts. Vandenberghe: „Er gaat ook voor mij een enorme rust uit van gewoon naast iemand zitten en een hand vasthouden.”

Als een van de bezoekers overlijdt, is er een herinneringsmoment op de dag dat hij of zij er altijd was. Twee keer per jaar zijn ook familieleden welkom. Dan leggen ze kleine witte stenen met de naam van de overledenen bij een steen in de tuin. Voorts gaat het echter hier lang niet altijd over het einde. „Soms komt het tot gesprekken over het lot van de bezoekers, maar veel vaker gaat het over gewone dingen”, zegt Mieke Vandenberghe. „Met sommige mensen maken we echter wel een herinneringsboek, voor een dierbare als ze er niet meer zijn. Je leert hier zoveel

als vrijwilliger, van zoveel moedige mensen.”

Geregeld zijn er ook bijzondere activiteiten. Dan worden er bijvoorbeeld nieuwjaarsbrieven geschreven en voorgelezen. „En enkele weken geleden reisden we terug in de tijd. We haalden een platenspeler boven en lieten iedereen zijn favoriete platen meebrengen”, zegt Marleen Rodts. „De dag was te kort. Van Brahms tot Pink Floyd, alle genres kwamen aan bod. Een van de bezoekers kwam aan in het huis toen er een stuk van Mahler klonk. ‘Nog nooit in mijn leven ben ik zo goed ontvangen’, zei hij ’s avonds.” „Voor die momenten doe ik het”, knikt Vandenberghe. „Wie ben ik dat ik dat mag meemaken?, denk ik dan, als ik aan het eind van de dag naar huis rijd.”

Ook jong geweld is welkom in het Heidehuis. Leerlingen van de Brugse Steinerscholen houden elk jaar een creatieve namiddag met de bezoekers en drie keer per jaar verzorgt koksschool Ter Groene Poorte het middagmaal. „Ook veel studenten kiezen voor de palliatieve sector als ze stage moeten doen. Dat verbaast me ook wat, maar de bezoekers genieten steevast van het leven in huis”, zegt Rodts.

Verder gaan dan het vanzelfsprekende, ook dat is Het Heidehuis. Zo krijgen bezoekers de vraag wat hun grootste wens is, en proberen vrijwilligers en personeel die dan uit te voeren. „Een man wilde bijvoorbeeld naar Parijs om zijn zus nog eens te bezoeken. Een vrijwilliger reed, de verpleegkundige ging mee”, vertelt Mieke Vandenberghe. Marleen Rodts: „En komende zaterdag gaat een vrouwelijke bezoeker die voor Club Brugge supportert eindelijk eens naar een wedstrijd kijken. Vorige week trok ik met haar naar de clubshop, want ze had geen sjaal in de clubkleuren. De rest van die dag zat ze met die sjaal voor de haard. Ze moet het te warm hebben gehad, maar het was zo mooi.”

Vandaag blijft iedereen echter gewoon in het Heidehuis. Drie bezoekers en een vrijwilliger halen de kaarten boven, terwijl de zon twee anderen even naar de tuin lokt. Marleen Rodts citeert Cicely Saunders, de Britse arts die samen met anderen aan de wieg stond van de palliatieve zorg. „Hier doen we alles wat nog moet gedaan worden, als men denkt dat er niets meer gedaan kan worden.”